

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Programma VAWOZ
Postbus 111
9200 AC Drachten

Verzenddatum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Behandeld door
23 juni 2026	1939161	---	REO,

Onderwerp zienswijze gemeente Moerdijk op het ontwerpprogramma VAWOZ

Geachte heer, mevrouw,

Met interesse hebben we kennisgenomen van het ontwerpprogramma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (hierna: VAWOZ), die u vanaf 22 mei 2026, inclusief bijlagen, ter inzage heeft gelegd. Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid te reageren op deze documenten.

Ontwerptafel Powerport

Rijk, provincie, waterschap en gemeente(n) werken parallel aan dit project ook intensief samen aan de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk. Daarbij gaat het niet alleen om de vraag naar ruimte voor energie-infrastructuur, maar om de totale vraag naar ruimte in relatie tot energie, economie, mobiliteit, landschap en leefomgeving. Op de Ontwerptafel worden ruimte vragende (fysiek en milieu) opgaven van lokaal, regionaal en nationaal belang integraal afgewogen. Hierbij wordt ook expliciet het belang van structurele verbetering van de leefbaarheid en toekomstbestendig perspectief voor de inwoners en ondernemers (brede welvaart) meegenomen. Tijdens het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van 11 juni 2025 hebben wij met het Rijk afgesproken dat de voortgang van individuele projecten en de keuze voor de uitbreidingsrichting van het Haven en Industrierrein op elkaar worden uitgelijnd zodat toekomstvaste keuzes worden gemaakt. Deze afspraak is 1 december 2025 bekrachtigd en tijdens een inwonersbijeenkomst op 4 juni 2026 door de staatsecretaris van KGG herhaald.

Wij waarderen dat het ontwerpprogramma efficiënt gebruik van de fysieke ruimte als uitgangspunt neemt, en dat de logische combinatie van zoekgebieden voor het converterstation moet aansluiten bij de bestuurlijke afspraken over de uitbreiding van het haven- en industriegebied Moerdijk. Nu het ernaar uit ziet dat op 29 juni 2026 wederom geen besluit wordt genomen over de ontwikkelrichting van het haven en industriegebied, baart ons dat grote zorgen. Hierdoor komt de integrale afweging van de volledige opgave in de Powerport regio, en de structurele verbetering van de leefbaarheid in de regio, onder druk te staan. Dat vinden wij zeer onwenselijk en wij verzoeken u om ook in dit project geen onomkeerbare besluiten te nemen zolang er geen duidelijkheid bestaat over de ontwikkelrichting van het haven en industriegebied.

Proces

Omdat vanuit het Rijk een nieuw mogelijk scenario is geïntroduceerd voor de opgave die in de gemeente Moerdijk zou moeten landen, is ervoor gekozen te schuiven met de datum van de informatiebijeenkomst voor dit project. De informatiebijeenkomst vindt waarschijnlijk plaats op 30 juni 2026, terwijl de termijn voor het indienen van een zienswijze sluit op 2 juli 2026. Wij zijn van mening dat een dergelijke planning onaanvaardbaar is. Inwoners die voor hun informatievoorziening afhankelijk zijn van de informatie die zij op 1 juli 2026 kunnen krijgen, worden op deze manier de mogelijkheid ontnomen om een goed onderbouwde zienswijze in te dienen. Het proces zoals u dat nu voor ogen heeft, past naar onze mening niet bij een zorgvuldige voorbereiding van een besluit.

Raadsbesluit Moerdijk

Op 19 november 2025 heeft de gemeenteraad van Moerdijk een mandaatbesluit genomen over de zoekrichting voor uitbreiding van het haven en industrieterrein, de randvoorwaarden waaronder dat mogelijk is, bouwstenen voor nadere uitwerking in een gebiedsprogramma en de organisatie en financiën die dit vraagt. In de kern houdt het besluit in dat uitbreiding in zuidoostelijke richting niet is toegestaan. Uitbreiding in oostelijke richting kan onder drie voorwaarden worden uitgewerkt:

- Lange termijn duidelijkheid, zekerheid en perspectief voor iedereen die door de plannen geraakt wordt
- Inrichting van een fonds voor investeringen in leefbaarheid en brede welvaart dat structureel wordt gevoed
- Een lange termijn samenwerking tussen Rijk en regio gericht op een gezamenlijke, integrale ontwikkelaanpak.

In het ontwerpprogramma worden drie kansrijke locaties beschreven voor de plaatsing van een converterstation in (logische) combinatie met het hoogspanningsstation Port of Moerdijk. Wij merken op dat alléén de combinatie die uitgaat van plaatsing van zowel het hoogspanningsstation als het converterstation op locatie Gorsdijk voldoet aan het besluit van de gemeenteraad. Dit hebben wij ook in onze zienswijze op het concept voorkeursalternatief voor POM 380-150-20 kV van 4 juni 2026 (kenmerk: 1935010) duidelijk gemaakt. Wij vragen u nadrukkelijk om in het vervolgproces hier expliciet rekening mee te houden, met name nu er op 29 juni hoogstwaarschijnlijk geen besluit wordt genomen over de ontwikkelrichting van het haven en industriegebied. Daarnaast geeft u aan dat 'in de toekomst nieuwe kansrijke locaties kunnen ontstaan omdat het gebied zich nog verder ontwikkelt'. En dat 'daarom is het zoekgebied voor het converterstation ruimer aangeduid' (kaart op pagina 58). Dit vinden wij op deze manier ongewenst. Het zorgt voor onzekerheid en onduidelijkheid over de aanlandlocatie en is een nieuwe bron voor onrust onder de inwoners. Wij vinden het daarom juist zo belangrijk dat nieuwe locaties voor een converterstation alléén besproken worden vanuit een integrale blik op de ontwikkeling van het gehele gebied.

Relatie met ontwikkeling kernenergie in Zeeland

Het ontwerpprogramma wijst vijf voorkeursalternatieven aan voor een aanlanding, terwijl slechts vier van deze alternatieven gerealiseerd kunnen worden, wanneer rekening wordt gehouden met de inpassing van kernenergie in Zeeland. Hierover hebben wij een aantal vragen. Op welke wijze borgt u dat besluitvormingsprocedures voor de Routekaart Wind op Zee en voor kernenergie in Zeeland gelijk oplopen? Wanneer één voorkeursalternatief moet afvallen, hoe wordt dat dan bepaald? Gaat dat op nettechnische argumenten of andere criteria zoals kosten en realisatietijd. Of speelt de mogelijke afschaling van de opgave in de Powerportregio Moerdijk die u onlangs heeft aangekondigd nog een rol?

Wat is ervoor nodig om in een volgende fase nieuwe aanlandingen voor wind op zee te realiseren, ook wanneer kernenergie in Zeeland is/wordt ingepast? Is er dan voor de afvoer van elektriciteit weer een nieuwe 380 kV verbinding van Zeeland naar de rest van Nederland nodig? Met andere woorden: is de 380 kV verbinding van Tilburg naar Rilland toekomstvast? Wij begrijpen dat volledige beantwoording in deze fase niet mogelijk is. Maar we vragen om maximale transparantie zodat we weten waar we aan toe zijn. De Ontwerptafel heeft vastgesteld dat ongeveer 450 hectare onafwendbaar nodig is voor de energievoorziening, voor verduurzaming van de industrie en voor groei van de circulaire economie. Uit het ontwerpprogramma VAWOZ concluderen wij dat die opgave mogelijk nog groter kan worden.

Voorkeur voor een tracé door de binnenwateren

Het ontwerpprogramma beschrijft dat het voorkeursalternatief voor een aanlanding in Moerdijk bestaat uit één 2GW-verbinding door de Voordelta en de binnenwateren, parallel aan de kabelverbinding van Nederwiek 3. Indien besloten wordt voor een aanlanding in Moerdijk, dan heeft de route door de binnenwateren ook onze voorkeur, omdat deze route de minste impact heeft op de leefomgeving en op ruimtelijke functies. Wanneer deze route niet vergunbaar blijkt te zijn, dan moet volgens u worden teruggevallen op een route over land. De landroutes die eerder zijn onderzocht in fase 1 van het MER voor Nederwiek 3 vormen dan volgens u het vertrekpunt. Dat is wat ons betreft te kort door de bocht. Wij vinden een route door onze gemeente over land niet aanvaardbaar gezien de grote infrastructurele ingrepen die al plaatsvinden en de impact daarvan op de agrarische gronden en gebruiksfuncties. Wij vragen u om dat in de vaststelling van programma VAWOZ expliciet op te nemen.

Flexibele vraagontwikkeling noodzakelijk

Op pagina 24 beschrijft u dat er in het systeem ruimte is voor één aanlanding van 2 GW, *mits* er in de regio voldoende flexibele vraagontwikkeling ontstaat. Dit leidt bij ons tot de volgende vragen. Wat verstaat u onder flexibele vraagontwikkeling? Gaat het om elektrolysecapaciteit? En zo ja, welke mitigerende maatregelen zijn dan nodig om voor voldoende koelwater te zorgen? Welk ruimtebeslag vraagt dit? Hoe groot is de behoefte aan aanvullende flexibele vraag? Wat gebeurt er wanneer die vraagontwikkeling uitblijft? Wat is nodig om die vraag daadwerkelijk flexibel in te zetten voor systeemoptimalisatie? En hoe past deze systeemtechnische eis in uw aankondiging om een alternatief scenario voor de ontwikkelrichting van het haven- en industriegebied te presenteren dat gebaseerd is op een afgeschaalde opgave voor de regio. Kortom, wij missen een duidelijk inzicht in de systeemsamenhang en de gevolgen van keuzes elders in het systeem en de doorwerking op het “kleinere Powerport scenario” zoals door KGG gepresenteerd. Wij verzoeken u om in het definitieve programma VAWOZ in te gaan op deze vragen.

Daarnaast lezen wij op pagina 24 dat de transportcapaciteit op de verbinding tussen Moerdijk en Geertruidenberg beperkt is doordat overschotten van elektriciteit vanuit Zeeland richting de rest van Nederland afgevoerd moeten worden. Betekent dit dat in de toekomst een nieuwe 380 kV verbinding vanaf Moerdijk nodig is, of voorzien de geplande 380 kV verbindingen tussen Tilburg en Rilland en tussen Geertruidenberg en Crayestein / Krimpen aan den IJssel in deze transportcapaciteit? Wij verzoeken u om in het definitieve programma ook deze vragen te beantwoorden.

HVDC Hubs

De voorverkenning DAWOZ introduceert de zogenaamde HVDC- hub in relatie tot de diepe aanlandingen. Dat is een schakelstation dat meerdere converterstations met elkaar verbindt en als doel heeft vraag en aanbod van windenergie te verdelen tussen de industriegebieden. De ruimtelijke impact ervan ligt volgens uw inschatting tussen de 11 en 17 hectare. In het ontwerpprogramma VAWOZ zijn dergelijke hubs nog niet opgenomen.

De introductie van deze hubs in de voorverkenning DAWOZ baart ons zorgen, aangezien dit mogelijk een nieuwe ontwikkeling is met impact op de fysieke ruimte en de milieuruimte in de Powerport regio Moerdijk. Wij verzoeken u ons op korte termijn nader te informeren over nut en noodzaak van deze HVDC-hubs, hoeveel er in Nederland nodig zijn en waar deze mogelijk gaande landen. Deze ruimteclaims dienen aan de Ontwerptafel besproken te worden.

Ten slotte

Wij vertrouwen erop dat onze samenwerking aan de Ontwerptafel Powerport Moerdijk veel waardevolle input gaat geven voor dit programma. We blijven graag constructief met elkaar in gesprek over de vervolgstappen in het proces van programma VAWOZ, in samenhang met alle andere energie-infrastructuurprojecten in het gebied. En we doen de oproep om in dit project (en ook andere projecten), ruim aandacht te besteden aan een goed participatieproces en de inwoners van Moerdijk duidelijk te informeren over de projecten en de impact daarvan.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

S. Elseman
Gemeentesecretaris

A.J. Moerkerke
Burgemeester